

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УПРАВНИ СУД
Одељење у Новом Саду
III-10 Уж. 11/22
Дана 03.02.2022. године

У ИМЕ НАРОДА

Управни суд, у већу судија: Нада Балешевић, председник већа, Весна Слијепчевић и Весна Мартиновић, чланови већа, уз учешће судског саветника Весне Апарац, записничара, решавајући по жалби грађанина Ковачевић Босиљке из Шапца, поднетој против решења Републичке изборне комисије 02 Број: 014-379/22 од 23.01.2022. године, у правној ствари референдума, у нејавној седници већа, одржаној дана 03.02.2022. године у 14,00 часова, донео је

ПРЕСУДУ

Жалба СЕ ОДБИЈА.

Образложење

Ожалбеним решењем одбијен је, као неоснован, приговор Ковачевић Босиљке из Шапца, поднет због повреде бирачког права на републичком референдуму одржаном 16.01.2022. године, ради потврђивања Акта о промени Устава.

У жалби, поднетој преко Републичке изборне комисије дана 29.01.2022. године у 11,00 часова, подносилац жалбе оспорава решење Републичке изборне комисије 02 Број: 014-379/22 од 23.01.2022. године, из свих законских разлога. Наводи да је непрецизним и нејасним референдумским питањем повређено њено лично бирачко право зајемчено Уставом Републике Србије, којим је у својству гласача доведена у заблуду. Сматра да закључак Републичке изборне комисије из образложења ожалбеног решења о томе да се њен проблем са разумљивошћу текста референдумског питања не може узети као неправилност у поступку спровођења референдума, јер је питање формулисано у складу са законом, није прихватљив, с обзиром да 20. седница Републичке изборне комисије одржана 29.11.2021. године, није закон, нити је законска одредба радња давања мишљења Одбору за уставна питања и законодавство Народне скупштине. Истиче да није од значаја ни чињеница да је Народна скупштина на Осмој посебној седници донела Одлуку о расписивању републичког референдума ради потврђивања Акта о промени Устава Републике Србије (“Службени гласник РС”, бр. 115/21) и утврдила да ће ради упознавања грађана са садржином Акта о промени Устава Републике Србије који се потврђује на републичком референдуму, Акт о промени Устава Републике Србије са образложењем бити објављен у “Службеном гласнику Републике Србије”, као саставни део наведене одлуке. Наводи да јој приликом

гласања, није било јасно референдумско питање, није знала о ком акту се ради, да ли је акт донет или ће бити накнадно донет, ког датума је донет, ако је донет, да ли је објављен и где, као и да на то нису знали да јој одговоре ни чланови гласачког одбора приликом изјављивања приговора на записник на бирачком месту. На основу самог референдумског питања које је било одштампано на гласачком листићу, тврди да није могла да сазна о чему је била позвана да гласа и изабере један од два могућа одговора “ДА” или “НЕ”. Сматра неприхватљивим образложење из ожалбеног решења да је могла да се благовремено упозна са садржајем Акта о промени Устава Републике Србије, као и да је на самом гласачком месту била истакнута Одлука о расписивању републичког референдума ради потврђивања Акта о промени Устава Републике Србије и сам Акт о промени Устава Републике Србије, из разлога што нико из гласачког одбора на лицу места није умео да укаже где се налази акт и где може да се прочита, па чак и да ли је акт уопште донет или ће накнадно бити донет након референдума. Због наведене неправилности у спровођењу референдума одржаног дана 16.01.2022. године, подносилац предлаже Управном суду да у целости поништи изјашњавање на наведеном гласачком месту, а потом да се одреди време поновног изјашњавања грађана и то након поновног штампања гласачких листића са јасним и недвосмисленим референдумским питањем, односно, уколико се испостави да је исто питање било одштампано на гласачким листићима на више бирачких места, да Управни суд поништи читав референдум и одреди време поновног изјашњавања грађана.

Републичка изборна комисија је дана 02.02.2022. године, у 19,05 часова доставила Управном суду жалбу са списима.

Одлучујући о поднетој жалби, која је дозвољена, благовремена и изјављена од овлашћеног лица, на основу одредбе чл. 73. Закона о референдуму и народној иницијативи (“Службени гласник РС”, бр. 111/21 и 119/21), оценом навода истакнутих у жалби, ожалбеног решења и списка предмета, Управни суд је нашао да жалба није основана.

Из списка предмета и образложења ожалбеног решења, произилази да је Републичкој изборној комисији Босиљка Ковачевић из Шапца, поднела приговор у ком је навела да је дана 16. јануара 2022. године, покушала да оствари своје бирачко право на бирачком месту бр. 2 у граду Шапцу, на ком је уписана у бирачки списак и да је одмах по пријему гласачког листића приметила да постоји проблем са разумљивошћу текста референдумског питања, јер у питању није наведено о ком акту се недвосмислено ради и каква промена Устава Републике Србије би требало да уследи. Сматра да јој је повређено лично изборно право јер је доведена у заблуду неприкладним референдумским питањем. Подносилац приговора предлаже да се због наведене неправилности у спровођењу референдума одржаног 16. јануара 2022. године, у целости поништи изјашњавање на наведеном гласачком месту и да се потом одреди време поновног изјашњавања грађана. Предлаже да Републичка изборна комисија, уколико се успостави да је исто питање било одштампано на гласачким листићима на више бирачких места, поништи читав референдум и да одреди време поновног изјашњавања грађана.

Према разлозима образложења ожалбеног решења, Републичка изборна комисија је, ценећи наводе изнете у приговору, утврдила да подносиоцу приговора

приликом гласања на републичком референдуму дана 16.01.2022. године, нису била повређена законом заштићена права у вези са изјашњавањем на референдуму. Републичка изборна комисија је указала да је на 20. седници, одржаној 29.11.2021. године, у складу са чланом 36. став 2. Закона о референдуму и народној иницијативи, размотрила захтев Одбора за уставна питања и законодавство Народне скупштине за давање мишљења о предлогу референдумског питања, са понуђеним одговорима, о којем би се гласачи изјашњавали на републичком референдуму ради потврђивања акта о промени Устава Републике Србије и том приликом закључила да је предложено референдумско питање “Да ли сте за потврђивање Акта о промени Устава Републике Србије?”, са понуђеним одговорима “да” и “не”, формулисано у складу са одредбом члана 36. став 1. Закона о референдуму и народној иницијативи, односно да је формулисано јасно и недвосмислено, тако да се на њега може одговорити једним од понуђених одговора, и да не даје предност нити сугерише један од понуђених одговора. Даље је указала да је Народна скупштина, на осмој посебној седници у Дванаестом сазиву, одржаној 30.11.2021. године, донела Одлуку о расписивању републичког референдума ради потврђивања Акта о промени Устава Републике Србије (“Службени гласник РС”, бр. 115/21) и тачком 5. наведене одлуке утврђено је да ће, ради упознавања грађана са садржином Акта о промени Устава Републике Србије, који се потврђује на републичком референдуму, Акт о промени Устава Републике Србије, са образложењем, бити објављен у “Службеном гласнику Републике Србије”, као саставни део наведене одлуке. Републичка изборна комисија затим констатује да је подносиоцу приговора уручен гласачки листић, што значи да му је гласачки одбор омогућио да гласа; да се наводима из приговора не указује да је подносилац приговора био приморан да изађе на гласање, нити да је позван на одговорност због тога што је изашао на гласање, те да подносилац приговора не указује на евентуалну околност да му је приликом гласања била угрожена или повређена тајност гласања. У вези са наводом из приговора о постојању проблема са разумљивошћу текста референдумског питања, Републичка изборна комисија је закључила да та околност не може да се узме као неправилност у поступку спровођења референдума, с обзиром на то да је питање у свему формулисано у складу са законом, о чему се Републичка изборна комисија и формално изјаснила на захтев одбора за уставна питања и законодавство Народне скупштине. Републичка изборна комисија, даље, сматра да је подносилац приговора имала могућност да се са текстом тј. садржајем Акта о промени Устава Републике Србије благовремено упозна како пре дана гласања, с обзиром на то да је наведени акт, у складу са законом, објављен у “Службеном гласнику Републике Србије”, тако и на самом гласачком месту, на којем је била истакнута Одлука о расписивању републичког референдума ради потврђивања Акта о промени Устава Републике Србије, као и сам Акт о промени Устава Републике Србије. На основу свега наведеног, Републичка изборна комисија је закључила да подносиоцу приговора приликом гласања на републичком референдуму одржаном 16.01.2022. године нису била повређена законом заштићена права у вези са изјашњавањем на референдуму, услед чега приговор сматра неоснованим, те је донела одлуку као у диспозитиву ожалбеног решења.

Одредбом члана 5. Закона о референдуму и народној иницијативи, прописано да се грађани слободно изјашњавају на референдуму и слободно опредељују о свом учешћу у народној иницијативи (став 1) и да нико не може позвати грађанина на одговорност због изјашњавања или неизјашњавања на референдуму, нити због учествовања или неучествовања у народној иницијативи (став 2).

Одредбом члана 71. Закона о референдуму и народној иницијативи (“Службени гласник РС”, бр. 111/21), прописано је да грађанин може поднети приговор надлежној комисији у року од 48 сати од затварања гласачког места на коме је уписан у бирачки списак, ако га је гласачки одбор неосновано спречио да гласа или му је на гласачком месту повређено право на слободно и тајно гласање (став 1.).

По оцени суда, правилно је одлучила Републичка изборна комисија када је одбила приговор жалиље као неоснован. Наиме, из списка произлази да је жалиља поднела приговор као грађанин, коме је заштита права у спровођењу референдума прописана одредбом члана 71. став 1. Закона о референдуму и народној иницијативи. Због наведеног је, и по оцени суда, правилно Републичка изборна комисија, поступајући по таквом приговору, закључила да приговор није основан, јер се наводима приговора и жалбе не указује да је гласачки одбор жалиљу неосновано спречио да гласа или да јој је на гласачком месту повређено право на слободно и тајно гласање и на тај начин жалиљи приликом гласања на републичком референдуму дана 16.01.2022. године, повређено законом заштићено право у вези са изјашњавањем на референдуму, у смислу цитираних одредби члана 71. став 1. наведеног закона. Са наведених разлога, наводи жалбе који су поновљени наводи приговора, без утицаја су на другачију одлуку у овој референдумској ствари.

Суд је ценио и остале наводе жалбе али је нашао да, код изнетог чињеничног и правног стања, нису од утицаја на другачију одлуку у овој референдумској ствари.

Са изнетих разлога, Управни суд је, на основу одредбе члана 40. став 1. и 2. Закона о управним споровима (“Сл. гласник РС”, бр. 111/09), који се сходно примењује на основу члана 76. Закона о референдуму и народној иницијативи, одлучио као у диспозитиву пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У УПРАВНОМ СУДУ

Дана 03.02.2022. године, у 14,00 часова, III-10 Уж. 11/22

Записничар
Весна Апарац,с.р.

Председник већа - судија
Нада Балешевић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Дејан Ђурић

АБ/ОИ